

УДК 330.322:338.5:658.15

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-11\(51\)-661-675](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-11(51)-661-675)

Дикань Володимир Леонідович доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Український державний університет залізничного транспорту, м. Харків, <https://orcid.org/0000-0002-5173-2469>

Скрипінський Олександр Леонідович аспірант кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Український державний університет залізничного транспорту, м. Харків, <https://orcid.org/0009-0008-4375-5506>

Ляхов Максим Ігорович здобувач освіти економічного факультету Український державний університет залізничного транспорту, м. Харків

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ ВПЛИВУ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Анотація. Стаття присвячена аналізу сучасних підходів до управління ризиками інвестиційної діяльності підприємств в умовах цифровізації та глобалізації економічних процесів. Досліджується вплив фінансових установ, інтеграції світових ринків та зростання мобільності капіталу на формування інвестиційного середовища. Підкреслюється, що підвищення глобальної взаємозалежності фінансових систем створює як нові можливості для розвитку підприємств, так і значні ризики структурної та фінансової нестабільності.

Розкрито концептуальну модель стратегічного управління ризиками інвестиційної діяльності, яка включає етапи ідентифікації, оцінки, формування стратегії, впровадження та моніторингу. Розглядаються як традиційні, так й сучасні методи оцінки ризиків, зокрема матриці ризиків, сценарний аналіз, стрес-тестування, хеджування. Акцентовано увагу на важливості системного підходу та інтеграції кількісних і якісних методів для прогнозування й мінімізації потенційних втрат. Особливу увагу приділено ролі фінансових установ у забезпеченні доступу підприємств до кредитних ресурсів та управлінні глобальними фінансовими шоками. Проаналізовано сучасні тенденції цифровізації фінансових процесів, впровадження технологій штучного інтелекту, аналітики великих даних та блокчейну, які дозволяють підвищити точність оцінки ризиків та оперативність ухвалення рішень. Результати дослідження підтверджують, що системний та стратегічний підхід до управління ризиками інвестиційної діяльності сприяє підвищенню стійкості підприємств, оптимізації використання

фінансових ресурсів і забезпеченню конкурентоспроможності в умовах глобальної економічної невизначеності.

Ключові слова: ризик-менеджмент; фінансові установи; стратегія управління ризиками; глобалізація економіки; інвестиційна діяльність; методологічне забезпечення; система управління ризиками; блокчейн, штучний інтелект; глобальні ризики.

Dykan Volodymyr Leonidovych Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Economics and Management of Production and Commercial Business of the Ukrainian State University of Railway Transport, Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0002-5173-2469>

Skrypynskyi Oleksandr Leonidovych Postgraduate Student of the Department of Economics and Management of Production and Commercial Business of the Ukrainian State University of Railway Transport, Kharkiv, <https://orcid.org/0009-0008-4375-5506>

Lyakhov Maksym Igorovych Student of the Faculty of Economics of the Ukrainian State University of Railway Transport, Kharkiv

STRATEGIC RISKS MANAGEMENT OF INVESTMENT ACTIVITIES OF ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF THE GROWING INFLUENCE OF FINANCIAL INSTITUTIONS

Abstract. The rapid development of global financial markets and the increasing complexity of investment activities have significantly heightened the importance of effective risk management for enterprises and financial institutions. This study examines the principles, tools, and strategies of risk management in investment activities, emphasizing both traditional and modern approaches. The paper explores various types of financial risks, including market, credit, liquidity, operational, and systemic risks, and highlights the significance of their timely identification, assessment, and mitigation. Special attention is given to the integration of quantitative and qualitative methods, such as Value at Risk (VaR), stress testing, scenario analysis, and risk matrices, to ensure comprehensive evaluation and informed decision-making. Moreover, the study investigates the impact of global trends, digitalization, and technological innovations, such as blockchain and artificial intelligence, on risk assessment processes and investment efficiency. The role of risk management strategies, including diversification, hedging, and adaptive planning, in enhancing enterprise resilience and competitiveness is analyzed. The article also discusses the challenges associated with implementing risk management frameworks in dynamic and uncertain environments and proposes approaches for improving risk culture within organizations. By synthesizing theoretical insights with practical examples, the study

demonstrates how systematic risk management contributes to sustainable investment outcomes, reduces potential losses, and supports long-term strategic objectives. The findings underscore that proactive and integrated risk management is not only a defensive mechanism but also a strategic tool for optimizing investment performance in increasingly volatile and interconnected markets. Ultimately, the research provides valuable recommendations for managers, investors, and policymakers seeking to enhance the effectiveness of risk management practices in contemporary investment activities.

Keywords: risk management; financial institutions; risk management strategy; economic globalization; investment activity; methodological support; risk management system; blockchain, artificial intelligence; global risks.

Постановка проблеми. В умовах прискорення глобалізаційних процесів у світовому економічному просторі формування ефективної стратегії управління ризиками інвестиційної діяльності набуває характеру імперативу для суб'єктів господарювання. Інтеграційні тенденції на ринках капіталу, посилення міжнародної рухливості фінансових ресурсів та диверсифікація торгівельних зв'язків детермінують двоїсту природу сучасних викликів, створюючи передумови для експансії інвестиційних можливостей і одночасно посилюючи структурну нестабільність господарського середовища.

Особливої актуальності набуває дослідження детермінуючого впливу фінансових установ як системоутворюючих акторів, що формують параметри доступу до кредитних ресурсів, стандарти оцінки ризикованості інвестиційних проєктів, механізми трансмісії глобальних фінансових шоків. У цьому контексті науково обґрунтована методологія управління інвестиційними ризиками має інтегрувати сучасні інструменти щодо кількісного вимірювання впливу фінансових установ на ризикові параметри, адаптивного моделювання варіантів розвитку кризових сценаріїв, проактивного регулювання ризикової експозиції.

Теоретико-методологічна розробленість проблеми знайшла відображення у наукових дослідженнях, спрямованих на концептуалізацію взаємозв'язків між діяльністю фінансових установ та динамікою інвестиційних ризиків, розроблення прикладних інструментів ризик-менеджменту, імплементацію адаптивних стратегій у практику корпоративного управління. Однак недостатньо дослідженими залишаються цифрові механізми стратегічного управління ризиками інвестиційної діяльності з урахуванням зростаючої ролі фінансових установ як інституційних модераторів ринкових процесів, що зумовлює необхідність подальших наукових досліджень у цьому напрямі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У контексті обраної тематики доцільно відзначити внесок наступних українських науковців, зокрема Семенової К. Д. та Тарасової К. І. [1], які присвятили свої роботи методологічним засадам ризик-менеджменту в умовах економічної нестабільності та обґрунтували необхідність використання інтегральних підходів.

Важливий внесок у розвиток теорії ризиків зробили також Бабайлов В. К., Курденко О. В., Дикань В. Л., Корінь М. В., Токмакова І. В., Зуб М. В., Овчиннікова В. О., Колеснік А. Ю., Гаврищук М. А., Обруч Г. В. та інші [2–6], адже в своїх роботах вони досліджували взаємозв'язок окремих напрямів діяльності підприємства із системою ризик-менеджменту.

Проведений аналіз наукових напрацювань свідчить про значний прогрес у дослідженні теоретико-методичних положень управління ризиками інвестиційної діяльності підприємств. Однак залишаються невирішеними низка актуальних завдань, серед яких інтеграція цифрових інструментів в системи стратегічного управління ризиками інвестиційної діяльності в контексті зростаючого впливу фінансових установ.

Метою статті є розроблення концептуальних положень стратегічного управління ризиками інвестиційної діяльності підприємств, що враховує детермінуючий вплив фінансових установ в умовах цифровізації.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах господарського розвитку економіки різних країн перебувають у тісній взаємозалежності, що зумовлено процесами глобалізації та цифровізації, які охоплюють товарні, фінансові, інформаційні та трудові ринки. Така взаємопов'язаність сприяє підвищенню ефективності виробничих процесів і стимулює зростання світової економіки, проте водночас призводить до посилення ризиків інвестиційної діяльності, із якими стикаються як підприємства, так й держави. У таких умовах ефективне управління такого роду ризиками стає визначальним чинником забезпечення економічної стабільності та досягнення стратегічних цілей організацій.

Перш ніж розпочати дослідження в даній сфері слід зазначити, що концептуальна система стратегічного управління ризиками інвестиційної діяльності в умовах зростання впливу фінансових установ охоплює сукупність концепцій, принципів, методів та інструментів, що забезпечують можливість своєчасної ідентифікації, оцінювання та регулювання ризиків інвестиційного характеру.

Детальний аналіз існуючих наукових досліджень у цій тематиці [1-6] дозволив виокремити ключові елементи системи формування стратегії управління ризиками інвестиційної діяльності (ідентифікація ризиків та їх оцінка, розроблення стратегії управління ризиками, її впровадження, моніторинг та контроль).

Ідентифікація ризиків інвестиційної діяльності є початковим етапом у системі управління ризиками підприємства (табл. 1) та посідає провідне місце серед усіх його стадій, оскільки саме від результативності даного етапу залежить ефективність подальших дій, зокрема оцінювання ризиків, вибору відповідних стратегій і реалізації управлінських заходів. Процес ідентифікації спрямований на виявлення потенційних загроз, здатних негативно вплинути на фінансовий стан підприємства або конкретного виду інвестиційної діяльності.

Даний етап системи стратегічного управління ризиками інвестиційної діяльності передбачає проведення кількісної та якісної оцінки виявлених загроз, адже основна увага зосереджується на визначенні рівня можливих фінансових втрат та ймовірності їх виникнення. Для досягнення точності в оцінюванні ризиків застосовуються різноманітні аналітичні методики та моделі, серед яких найпоширенішими є метод Value at Risk (VaR), стрес-тестування та інші інструменти кількісного аналізу. Ризик інвестиційної діяльності є економічною категорією, яка відображає специфіку сприйняття суб'єктами господарювання об'єктивно наявних невизначеностей та суперечностей, притаманних процесам постановки цілей, управління, ухвалення рішень і оцінювання результатів інвестиційної діяльності різними зацікавленими сторонами [7].

Таблиця 1

Перший етап системи стратегічного управління ризиками інвестиційної діяльності («ідентифікація ризиків»)

Структурний блок	Зміст	Інструменти/Методи
Мета етапу	виявлення та систематизація повного спектру ризиків, що формуються під впливом фінансових установ	
Методологічна основа	принципи системності, динамічності, контекстуальності	
Напрями ідентифікації		
Ризики, індуковані діяльністю фінансових установ	кредитні (зміна процентних ставок, обмеження кредитних ліній); ліквідності (скорочення рефінансування); контрагентські (дефолт фінпосередника)	матриці впливу, карти ризиків
Операційні ризики	технологічні (вразливість IT-інфраструктури); процесуальні (залежність від процедур KYC, AML)	чек-листи критеріїв оцінки
Регулятивні ризики	зміни вимог Базельських угод; обмеження транскордонних операцій	аналіз нормативно-правової бази
Методи ідентифікації		
Якісні методи	експертні опитування; сценарний аналіз; мозковий штурм	анкети, інтерв'ю, workshop
Кількісні методи	кореляційний аналіз; регресійне моделювання	статистичні пакети, фінансові моделі
Джерела інформації	внутрішні звіти; фінансова звітність банків; огляди фінансової стабільності НБУ	бази даних, міжнародні рейтинги
Результати етапу	повний реєстр ризиків; матриця пріоритетності; концептуальна модель взаємозв'язків	дерева ризиків, SWOT-аналіз

Такий підхід до трактування ризику як невід'ємного елементу ринкової економіки підкреслює необхідність його комплексного та системного аналізу як економічної категорії.

Розуміння сутності ризику вимагає всебічного дослідження внутрішніх і зовнішніх чинників, що визначають особливості його прояву, оцінювання та управління.

Ризик має діалектичну природу, оскільки поєднує в собі об'єктивні аспекти (зумовлені реальними економічними процесами) та суб'єктивні (пов'язані з людським сприйняттям і прийняттям управлінських рішень).

У цьому контексті оцінювання ризику виступає як комплексний показник, що відображає можливі відхилення фактичних результатів від очікуваних з урахуванням як контрольованих, так і неконтрольованих факторів, а також взаємозв'язку між прямими й опосередкованими впливами [1].

Зазвичай аналіз ризику здійснюється як послідовний системний процес, що включає виявлення різних факторів і типів ризиків та їх подальше кількісне оцінювання. У цьому процесі поєднуються якісний і кількісний підходи до дослідження.

На етапі якісного аналізу проводиться ідентифікація потенційних ризиків, визначення ступеня їх небезпеки та прогнозування можливих негативних наслідків для підприємства.

У межах кількісного аналізу здійснюється розрахунок числових показників ризику як окремо для кожного фактору, так і для об'єкта в цілому. Цей етап передбачає також оцінювання потенційних фінансових втрат і розроблення економічного обґрунтування заходів щодо уникнення або мінімізації негативних наслідків.

Для проведення кількісного аналізу ризиків широко застосовуються статистичні методи, аналітичні моделі, експертні оцінки, а також порівняльний аналіз із використанням даних аналогічних об'єктів або ситуацій. Такий підхід забезпечує підвищення точності оцінювання та сприяє формуванню ефективних стратегій управління ризиками.

У праці [1] ризик пропонується розглядати як економічну категорію, що відображає характер взаємодії учасників господарських процесів із невизначеністю та конфліктами, притаманними діяльності, спрямованій на визначення цілей, управління, ухвалення рішень і здійснення оцінки результатів.

Такий підхід підкреслює, що ризик охоплює не лише потенційні загрози, але й можливості, які можуть бути використані або залишитися нереалізованими у процесі інвестиційної діяльності.

Зважаючи на зазначене наступним етапом в системі стратегічного управління ризиками інвестиційної діяльності стає «розроблення стратегії управління ризиками» (табл. 2).

Таблиця 2

**Другий етап системи стратегічного управління ризиками
інвестиційної діяльності («розроблення стратегії»)**

Структурний блок	Зміст	Інструменти/Методи
Мета етапу	формування цілісної системи управління ризиками з інтеграцією механізмів адаптації до впливу фінансових установ	
Методологічна основа	принципи проактивності, диверсифікації, стейкхолдерського підходу, відповідності між ризиком і прибутком	
Стратегічні напрями		
Стратегія мінімізації кредитних ризиків	диверсифікація джерел фінансування; створення кредитних резервів; умови рантового погашення	кредитні деривативи, гарантії, портфельне хеджування
Стратегія контролю ризику ліквідності	підтримання кредитних ліній «stand-by»; створення пулів високоліквідних активів	cash flow прогнозування, стрес-тести ліквідності
Стратегія передачі ризиків	страхування інвестиційних проєктів; використання похідних інструментів	кредитні дефолтні свопи, сек'юритизація активів
Операційні компоненти		
Процедури реагування	швидке втручання при досягненні лімітів ризику; ескалація порушень	система KRI (Key Risk Indicators)
Механізми моніторингу	щоквартальний огляд ризиків; моніторинг виконання стратегії	звіти про стан ризиків, dashboard
Фінансові інструменти	динамічне резервування; хеджування валютних та процентних ризиків	фінансові моделі, VaR-аналіз
Організаційна структура	відповідальність керівників підрозділів; створення Комітету з ризиків	дорожні карти, матриці відповідальності RACI
Результати етапу	детальний план дій з управління ризиками; система обмежень і лімітів; пакет документів (положення, регламенти)	документи стратегії, звіти про моделювання

Отже, даний етап передбачає трансформацію ідентифікованих ризикових факторів у цілісну систему практичних регуляторних механізмів, сформованих з урахуванням специфіки інституційного впливу фінансових установ на інвестиційні процеси. Методологічною основою цієї трансформації є принцип ризик-орієнтованого підходу, який забезпечує узгодженість між характером виявлених загроз та обраними інструментами управлінського впливу. Реалізація такого підходу передбачає розроблення диференційованого інструментарію моніторингу, хеджування та лімітування ризиків, що враховує операційні особливості функціонування окремих фінансових інститутів і сприяє підвищенню адаптивності системи управління інвестиційною діяльністю підприємств.

Наступний етап у системі стратегічного управління ризиками інвестиційної діяльності зосереджується на практичній реалізації розробленої стратегії

управління ризиками (табл. 3). На цьому етапі відбувається впровадження узгоджених організаційних, фінансових та аналітичних механізмів, спрямованих на мінімізацію впливу ідентифікованих ризиків на результати інвестиційної діяльності підприємства.

Таблиця 3

**Третій етап системи стратегічного управління ризиками
інвестиційної діяльності («впровадження стратегії»)**

Структурний блок	Зміст	Інструменти/Методи
Мета етапу	забезпечити ефективну операціоналізацію стратегії управління ризиками через створення інституційних механізмів та інтеграцію у бізнес-процеси	
Методологічна основа	принципи поетапності, адаптивності, відповідальності, неперервного вдосконалення (Kaizen)	
Організаційний механізм		
Структурні зміни	створення комітету з ризиків; призначення ризик-менеджерів у підрозділах; формування центрів компетенцій	організаційні схеми, посадові інструкції
Розподіл відповідальності	відповідальність керівників за ризики в межах напрямів; функціональні обов'язки ризик-менеджерів	матриці RACI, положення про підрозділи
Процесуальні компоненти		
Впровадження процедур	регламенти щоденного моніторингу; процедури ескалації ризиків; механізми швидкого реагування	стандарти операційних процедур (SOP)
Інтеграція у бізнес-процеси	вбудовування у процес прийняття інвестиційних рішень; інтеграція у фінансове планування	бізнес-моделювання, процесні карти
Інформаційно-технологічне забезпечення		
Системи моніторингу	автоматизоване збирання даних про ризики; онлайн-дашборди ключових показників	CRM-системи, BI-інструменти
Звітність	регулярні звіти про стан ризиків; аналітичні огляди для керівництва	шаблони звітів, аналітичні платформи
Кадрове забезпечення		
Навчання персоналу	тренінги з основ ризик-менеджменту; розроблення навчальних кейсів	програми навчання, воркшопи
Мотиваційний механізм	включення показників управління ризиками у KPI; система заохочень за ефективне управління ризиками	система оцінки персоналу, бонуси
Результати етапу	функціонуюча система управління ризиками; професійно підготовлений персонал; робочі інструменти та процедури; система моніторингу та звітності	акти впровадження, звіти про навчання

Таким чином, даний етап передбачає практичну реалізацію сформованої стратегії управління ризиками шляхом створення відповідної організаційної структури, упровадження регламентованих процесів та забезпечення персоналу необхідними інструментами й методичними засобами для підвищення ефективності управлінських рішень.

Реалізація зазначених заходів спрямована на формування цілісної системи управління ризиками, здатної оперативно реагувати на внутрішні й зовнішні дестабілізуючі фактори.

Важливою складовою цього етапу є визначення механізмів координації дій між підрозділами підприємства та фінансовими партнерами, що забезпечує інтегрованість процесів ризик-менеджменту в загальну стратегію інвестиційного розвитку.

Завершальним етапом системи стратегічного управління ризиками інвестиційної діяльності виступає процес моніторингу та контролю, спрямований на оцінювання результативності впроваджених управлінських рішень і своєчасне виявлення відхилень від запланованих показників (табл. 4).

Таблиця 4

Четвертий етап системи стратегічного управління ризиками інвестиційної діяльності («моніторинг та контроль»)

Структурний блок	Зміст	Інструменти/Методи
Мета етапу	забезпечити неперервний контроль ефективності стратегії та своєчасне виявлення відхилень від запланованих показників	
Методологічна основа	принципи циклічності (PDCA), проактивності, об'єктивності, своєчасності реагування	
Система моніторингу		
Ключові показники ефективності (KPI)	рівень ризикової експозиції; частота реалізації ризиків; ефективність захисних механізмів	KPI-дашборди, системи моніторингу в реальному часі
Періодичність контролю	щоденний моніторинг операційних ризиків; щотижневий аналіз ризиків ліквідності; щомісячний огляд стратегічних ризиків	календар моніторингу, автоматичні сповіщення
Механізми контролю		
1. Звітність	стандартні звіти за шаблонами; експрес-аналіз критичних відхилень; порівняльний аналіз з плановими показниками	ВІ-системи, автоматизовані звіти
2. Аудити ефективності	внутрішні аудити відповідності стратегії; зовнішні аудити якості управління ризиками	чек-листи аудиту, міжнародні стандарти

Структурний блок	Зміст	Інструменти/Методи
Інформаційне забезпечення		
1. Джерела даних	внутрішні операційні системи; зовнішні фінансові ринки; дані фінансових установ-партнерів	API-інтеграції, автоматичне збирання даних
2. Аналітичні інструменти	тренд-аналіз; порівняльний аналіз; прогнозування розвитку ризиків	системи предиктивної аналітики
Процедури корекції		
1. Механізми реагування	протоколи дій при виявленні відхилень; швидке втручання при критичних ризиках; корекція стратегії на основі аналізу	дерева рішень, регламенти швидкого реагування
2. Перегляд стратегії	квартальний аналіз ефективності стратегії; річний перегляд цілісності стратегії	звіти про перегляд, рекомендації комітету
Результати етапу	регулярні звіти про стан ризиків; рекомендації щодо корекції стратегії; архів історії ризиків та прийнятих рішень; оновлена стратегія управління ризиками	база знань, архів рішень

Реалізація останнього етапу забезпечує безперервність удосконалення системи ризик-менеджменту та підвищує здатність підприємства адаптуватися до змін зовнішнього фінансово-економічного середовища.

Отже, ефективне стратегічне управління ризиками інвестиційної діяльності підприємства передбачає застосування системного підходу, заснованого на інтеграції різних методів, моделей та аналітичних інструментів. Такий підхід забезпечує комплексне охоплення усіх етапів та аспектів ризик-менеджменту, сприяє підвищенню обґрунтованості управлінських рішень і формує передумови для стійкого розвитку підприємства в умовах невизначеності зовнішнього середовища.

Водночас, у сучасних економічних реаліях традиційних підходів до управління ризиками вже недостатньо. Галопуючий розвиток цифрової економіки, поглиблення процесів глобалізації та посилення впливу фінансових установ [7-9] формують потребу у розширенні інструментарію ризик-менеджменту шляхом впровадження новітніх цифрових технологій на всіх етапах стратегічного управління ризиками інвестиційної діяльності підприємства (рис. 1). Використання таких технологій забезпечує підвищення ефективності аналітичних процесів, інтеграцію даних у реальному часі та створює передумови для формування гнучкої, адаптивної та стійкої системи управління ризиками, адже сучасні цифрові технології забезпечують безпосередній доступ до структурованих даних фінансових установ через стандартизовані API-інтерфейси, що підвищує ефективність інформаційної взаємодії між учасниками фінансового ринку.

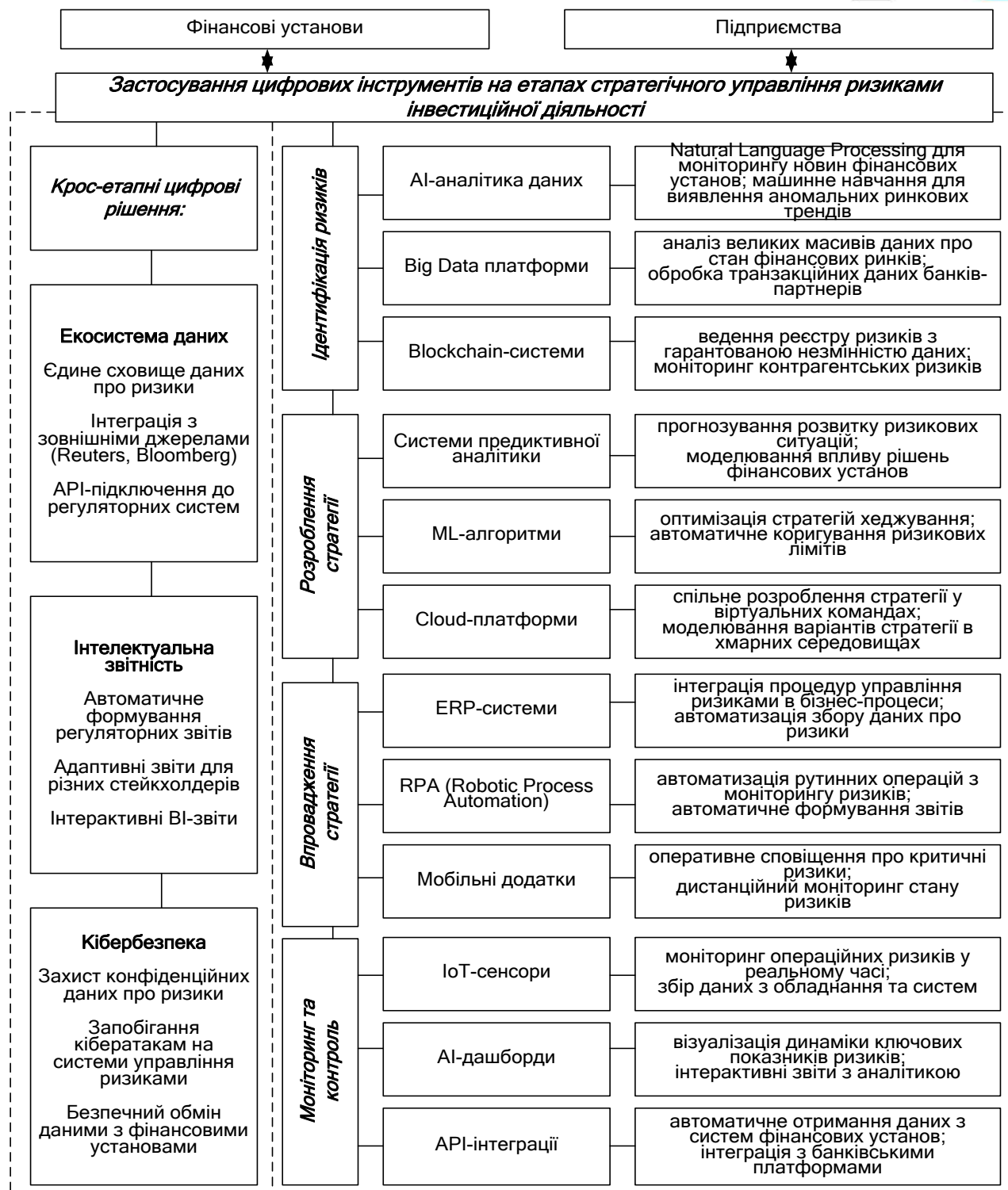

Рис. 1. Застосування цифрових інструментів на всіх етапах стратегічного управління ризиками інвестиційної діяльності підприємства

Інтеграція корпоративних інформаційних систем із банківськими платформами забезпечує автоматизацію процесів моніторингу змін кредитних умов, фінансових лімітів та інших параметрів фінансування, що підвищує ефективність управління фінансовими потоками підприємства, адже:

- аналітичні платформи здійснюють комплексну обробку операційних даних фінтех-компаній з метою виявлення актуальних ринкових тенденцій, закономірностей розвитку та формування аналітичної бази для прийняття стратегічних рішень;

- методи машинного навчання та штучного інтелекту застосовуються для створення адаптивних прогностичних моделей, які дозволяють своєчасно оцінювати можливі зміни у політиці фінансових установ на основі історичних та поточних даних;

- використання цифрових платформ надає змогу здійснювати оцінку впливу монетарних рішень центральних банків на структуру й динаміку інвестиційних портфелів підприємств у режимі реального часу, що сприяє оперативному коригуванню стратегій управління капіталом;

- застосування блокчейн-технологій забезпечує високий рівень надійності та прозорості фіксації транзакційних взаємодій із фінансовими інститутами, гарантує незмінність даних і сприяє зниженню ризиків шахрайства. Інтелектуальні алгоритми аналізу даних дозволяють ідентифікувати стійкі кореляційні залежності між показниками діяльності фінансових установ та ризиковими параметрами інвестиційних процесів, що формує підґрунтя для підвищення точності оцінювання ризиків;

- хмарні сервіси виконують функцію централізованого агрегування значних обсягів даних, отриманих від різних фінансових інститутів, забезпечуючи можливість багатовимірного аналітичного опрацювання та підвищення обґрунтованості управлінських рішень;

- прогностичні моделі використовуються для визначення ймовірності змін у регуляторних вимогах фінансового сектору, що дозволяє підприємствам своєчасно адаптувати свою інвестиційну політику до нових нормативно-економічних умов;

- цифрові екосистеми сприяють інтеграції та синхронізації інформаційних потоків між внутрішніми інформаційними системами підприємства та зовнішніми фінансовими платформами, формуючи єдиний аналітичний простір управління ризиками.

Впровадження концепції цифрового фінансового моніторингу підвищує прозорість фінансових операцій, рівень комплаєнсу та довіру з боку регуляторів і партнерів;

- розвиток технологій обробки великих даних (Big Data) створює можливості для розроблення інноваційних моделей оцінювання ризиків, що ґрунтуються на поведінкових, галузевих і макроекономічних індикаторах.

Таким чином застосування цифрових інструментів під час взаємодії з фінансовими установами стає ключовим чинником зміцнення стійкості інвестиційної діяльності підприємств і підвищення їхньої здатності ефективно реагувати на зростаючий вплив фінансових установ у глобальному економічному середовищі.

Отже, імплементація цифрових інструментів у систему управління ризиками сприяє суттєвому підвищенню ефективності процесів і скороченню часу реагування на потенційні загрози на 40–60% завдяки автоматизації процедур моніторингу та контролю. Застосування алгоритмів машинного навчання та аналітики в режимі реального часу забезпечує зростання точності прогнозування ризиків на 25–35%, що дозволяє підприємствам своєчасно формувати превентивні заходи реагування. Автоматизація до 70% рутинних операцій створює умови для перерозподілу ресурсів у напрямі стратегічного аналізу складних і довгострокових ризикових сценаріїв.

Слід відмітити, що завдяки інтеграції інтелектуальних систем підтримки, які поєднують аналітичні, експертні та прогнозні функції, значно зростає якість управлінських рішень, а використання інструментів предиктивної аналітики забезпечує проактивне виявлення потенційних загроз інвестиційній діяльності, що мінімізує наслідки їхнього впливу на фінансові результати підприємства.

Таким чином, функціонування цифрових платформ сприяє створенню єдиного інформаційного простору, у межах якого здійснюється комплексна оцінка взаємозв'язків між діяльністю фінансових установ і ризиковими параметрами інвестиційних процесів. Унаслідок цього стратегія управління ризиками набуває адаптивних характеристик, що забезпечує її безперервну оптимізацію на основі накопичених даних і аналітичного зворотного зв'язку.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що в умовах зростаючої ролі фінансових установ у глобалізованому економічному середовищі стратегія управління ризиками інвестиційної діяльності підприємств набуває ключового значення для забезпечення їхньої фінансової стійкості та конкурентоспроможності. Визначено, що ефективна система інвестиційного ризик-менеджменту має базуватися на принципах системності, проактивності, адаптивності та інтеграції із загальною стратегією розвитку підприємства.

Доведено, що фінансові установи виступають детермінуючим чинником формування параметрів ризикового середовища, оскільки саме вони задають стандарти кредитування, регулятивні вимоги, умови доступу до інвестиційних ресурсів і механізми трансмісії фінансових шоків. Це обумовлює необхідність урахування інституційного впливу фінансового сектору на всіх етапах стратегічного управління ризиками – від ідентифікації та оцінки до моніторингу та корекції.

Удосконалена система стратегічного управління ризиками передбачає впровадження сучасних цифрових інструментів – машинного навчання, блокчейн-технологій, аналітики великих даних, хмарних платформ та інтелектуальних систем підтримки прийняття рішень. Застосування цих технологій забезпечує підвищення точності прогнозування ризиків, скорочення часу реагування на загрози і автоматизацію рутинних операцій, що суттєво підвищує ефективність управлінських процесів. Інтеграція цифрових платформ у систему управління ризиками формує єдиний інформаційний простір, який

забезпечує комплексну оцінку взаємозв'язків між діяльністю фінансових установ і ризиковими параметрами інвестиційних процесів. Унаслідок цього стратегія управління ризиками набуває адаптивного, динамічного та проактивного характеру, що дозволяє підприємствам ефективно реагувати на зміни ринкових і регуляторних умов.

Отже, у контексті зростаючого впливу фінансових установ ефективна стратегія управління ризиками інвестиційної діяльності повинна бути спрямована не лише на мінімізацію можливих втрат, але й на створення механізмів підвищення стійкості підприємства до зовнішніх фінансових коливань. Подальші наукові дослідження доцільно зосередити на розробленні моделей цифрової інтеграції ризик-менеджменту з екосистемами фінансових установ і на оцінюванні синергетичного ефекту від їхнього використання у стратегічному управлінні підприємствами.

Література:

1. Семенова К. Д., Тарасова К. І. Ризики діяльності промислових підприємств: інтегральне оцінювання: монографія. Одеса : ФОП Гуляєва В.М., 2017. 234 с.
2. Бабайлов В. К., Курденко О. В. Від ризик-менеджменту до ризик-економіки. *Економіка та суспільство*. 2022. № 46. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2061/1989>.
3. Дикань В. Л., Корінь М. В. Концепція впровадження цифрового реінжинірингу в діяльність промислових підприємств. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Економіка»*. 2020. № 8 (16). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/292/264>.
4. Токмакова І. В., Чорнобровка І. В., Зуб М. В. Формування системи управління ризиками підприємств України в сучасних умовах. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2024. № 85. URL: <https://doi.org/10.18664/btie.85.306452>.
5. Овчиннікова В. О., Колеснік А. Ю., Гавришук М. А. Концептуальні положення управління підприємством в умовах пандемії та становлення цифрової економіки. *Причорноморські економічні студії*. 2021. Вип. 69. С. 36-40.
6. Обруч Г. В. Збалансований розвиток підприємств залізничного транспорту в умовах цифровізації економіки: монографія. Харків: УкрДУЗТ, 2020. 402 с.
7. Desyatnyuk O., Naumenko M., Lytovchenko I., Beketov O. (2024) Impact of Digitalization on International Financial Security in Conditions of Sustainable Development. *Problems of Sustainable Development*. 2024. №1. P. 104-114. URL: <https://ph.pollub.pl/index.php/preko/article/view/5325/4341>
8. Шлапак А. В. Наглядный потенциал фінансових установ у протидії кіберзлочинам та інформаційним атакам в умовах зростання ролі FINTECH і BIG TECHS на цифровізованих ринках капіталу. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: економічні науки*. 2022. № 2. С. 273-280.
9. Reznikova N. Global problems as a subject of interdisciplinary studies in the focus of international economic security and sustainable development. *Економіка та держава*. 2020. № 7. С. 24-31.

References:

- 1 Semenova K. D., Tarasova K. I. (2017). Risks of industrial enterprises: An integral assessment [Risks of industrial enterprises: An integral assessment]. Odessa: FOP Gulyaeva V.M. 234p.

2. Babailov, V. K., Kurdenko, O. V. (2022). From risk management to risk economics [From risk management to risk economics]. *Economy and Society*. №46. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2061/1989>

3 Dykan V. L., Korin M. V. (2020) Kontseptsiya vprovadzhennya tsyfrovoho reinzhynirynhu v diyal'nist' promyslovykh pidpryyemstv [Concept of introducing digital engineering into the activities of industrial enterprises]. *Adaptive management: theory and practice. Series "Economics"*. № 8 (16). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/292/264>.

4 Tokmakova I. V., Chornobrovka I.V., Zub M. V. (2024). Formation of a risk management system for Ukrainian enterprises in modern conditions [Formation of a risk management system for Ukrainian enterprises in modern conditions]. *Bulletin of the transport and industrial economy*. №85. URL:<https://doi.org/10.18664/btie.85.306452>.

5 Ovchynnikova V. O., Koliesnik A. Yu. and Havryshchuk M. A. (2021) Kontseptualni polozhennia upravlinnia pidpryyemstvom v umovakh pandemii ta stanovlennia tsyfrovoy ekonomiky [Conceptual provisions of Enterprise Management in the context of a pandemic and the formation of the digital economy]. *Black Sea Economic Studios*. № 69. P. 36-40.

6 Obruch G. V. (2020) Zbalansovanyy rozvytok pidpryyemstv zaliznychnoho transportu v umovakh tsyfrovizatsiyi ekonomiky: monohrafiya [Balancing the development of urban transport enterprises in the minds of digitalization of the economy: monograph]. Kharkiv: UkrDUZT. 402 p.

7 Desyatnyuk O., Naumenko M., Lytovchenko I., Beketov O. (2024) Impact of digitalization on international financial security in conditions of sustainable development. *Problems of Sustainable Development*. № 1. P. 104–114. Retrieved from <https://ph.pollub.pl/index.php/preko/article/view/5325/4341>.

8 Shlapak A. V. (2022). Nahlyadovyy potentsial finansovykh ustanov u protydyi kiberzlochynam ta informatsynym atakam v umovakh zrostannya roli FINTECH i BIG TECHS na tsyfrovizovanykh rynkakh kapitalu [Supervisory potential of financial institutions in countering cybercrimes and information attacks amid the growing role of FinTech and BigTech on digitalized capital markets]. *Bulletin of Khmelnytskyi National University. Series: Economic Sciences*. № 2. P. 273–280.

9 Reznikova N. (2020). Global problems as a subject of interdisciplinary studies in the focus of international economic security and sustainable development. *Economy and State*. №7. P. 24–31.